

# REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”  
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,  
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-  
fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,  
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,  
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:  
pe 1 an K 16—, pe  $\frac{1}{2}$  an K 8—.

DIRECTOR  
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:  
de spațiul unui cm<sup>2</sup> câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 10 Ianuarie 1903.

Nr. 2.

## Reducerea intereselor după deposite.

La 6 Ianuarie a. c. reprezentanții tuturor institutelor de bani din capitală cari se ocupă cu afaceri de deposite, s'au întrunit la o conferință, în care, după desbateri aprofundate, s'a luat hotărîrea, ca darea de 10% după interesele acordate pentru deposite, ce păn' aci a fost plătită de institutele de bani, în viitor să se treacă în sarcina deponenților, și anume să se detragă din interesele ce se cuvin pentru deposite.

Această dispozițiune, care se extinde asupra tuturor depositelor (cu libel, în cont-curent sau în cheque-conto) și — deocamdată pe timp de 2 ani — rămâne obligatoare pentru toate institutele de bani din capitală, în esență nu vrea să fie și nici nu este alta decât o reducere a etalonului de interese după deposite, și ca atare nu este numai justificată, ci deadreptul impusă prin starea actuală a scontului.

Căci pe lângă rata oficială de  $3\frac{1}{2}\%$  a Băncii austro-ungare, care preste aceea din timp în timp a fost nu numai concurată, ci deadreptul întrecută chiar (în minus) prin scontul privat, e ușor de înțeles că băncile din capitală nu mai puteau plăti după deposite interese de  $4-4\frac{1}{2}\%$ , dacă nu voiau să renunță cu totul la câștig după acest ram de afaceri.

Dar abstrăgînd chiar dela aceste considerațiuni, e justificată și nu se poate decât aproba dispozițiunea băncilor budapestane și din punctul de vedere al intereselor economice generale, căci este deadreptul păgubitor pentru interesele mari economice naționale, dacă capitalurile disponibile se aglomerează în caselle institutelor de bani, cari astăzi

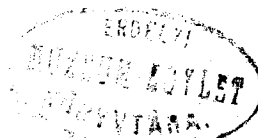
administrează în Ungaria deposite de preste 2300 milioane coroane, — în loc să-și caute plasarea în întreprinderi și în efectele publice ale țării, cari și de altmintrelea au trecut în cantități prea mari în mâinile străinătății.

Exemplul dat de institutele de bani din capitală, fără îndoială va fi urmat în timp apropiat și de băncile din provincie, ba în cercuri mai prevădătoare, ca s. ex. la institutele de credit din Sibiu, a fost realizat încă de mai nainte.

Este de așteptat deci, că reducerea generală a etalonului la deposite, care la nici un cas nu va mai întârția mult timp, va pune și băncile românesce în posibilitatea, ca treptat, și fără a se expune prea mult influenței păgubitoare a unei concurențe exagerate, să reducă și ele interesele după deposite, și în legătură, se înțelege, și etalonul împrumuturilor.

Căci ori-cât de adevărat este, că institutele noastre de bani sunt cu mult mai eftine decât băncile neromânesce din provincie, totuși nu se va putea nega, că în comparație cu starea scontului care dominează în piața mare de bani, ele lucrează cu interese mult prea mari, decât ca clientela lor, poporul nostru dela țeară, pe care au să-l servească și pentru a cărui trebuințe au fost create, să se poată bucura de favorurile etalonului scăzut și să poată plasa capitalurile împrumutate dela bănci în condițiuni întru adevăr productive.

Scăderile și păcatele băncilor neromânesce din provincie la nici un cas nu e permis să servească ca îndreptar pentru institutele noastre de credit, ai căror conducători vor trebui să țină seamă în totdeauna de faptul, că singurul titlu de drept pentru existența băncilor românesce ca atari, este: că nu au fost înființate ca întreprinderi de pură speculațiune, ci ca instituțiuni naționale,



cari au să servească interesele economice ale poporului român.

Și din acest punct de vedere este și trebuie să rămână chestiune secundară, dacă băncile noastre plătesc o dividendă de 6, de 8 sau de 10%, și prima considerație care are să ne conducă va trebui să fie năsuința, ca să acoperim trebuințele de credit ale poporului nostru în condițiuni cari să permită investirea rodnică a capitalurilor ce i-le împrumutăm.

Această țintă până astăzi nu a fost urmărită cu destulă perseverență. Căci până când o parte a institutelor noastre mai plătesc interese de 6% după depozite, ba de multe ori preste aceste încă și darea de 10% ale intereselor, este prea natural, că în urma aparatului costisitor al organizației noastre financiare, din nefericire atât de descentralizate, — băncile noastre nu pot acorda poporului dela țeară împrumuturi atât de eftine, ca aceste să poată deveni o adevărată binefacere pentru el și în loc de a-i slăbi forțele economice, să le întărească pentru lupta ce are să o poarte pentru conservarea lui națională.

Între asemenea împrejurări ne-am crezut datorii a atrage atențiunea băncilor noastre încă de acum la ocaziunea ce li-o oferă dispozițiunea luată de institutele de bani din capitală cu privire la reducerea etalonului după depozite, ca la rîndul lor și ele să se poată apropia cu un pas însemnat de scopul ce au să-l urmărească.

Urcarea profitului și dividendei cu orice preț poate fi devisa unor întreprinderi ocazionale de ași pe mâne, înființate anume pentru exploatarea situației momentane; dar' instituțiuni ca băncile noastre, cari preste considerațiunile prezentului nisuesc a-și asigura și un viitor consolidat și durabil, nu vor pute uita, că — chiar și abstragere făcînd dela scopurile naționale mai înalte, în vederea cărora au fost înființate, — vor servi și interesele particulare ale acționarilor lor în modul cel mai temeinic atunci, când își vor sci impune acte de abnegațiune momentană în scopul întăririi forțelor economice ale clientelei lor.

Astfel băncile noastre nu vor săvîrși numai un act de binefacere față cu poporul nostru, ci vor contribui totodată și la consolidarea lor proprie, la asigurarea viitorului lor, dacă nu vor rămînea înderetul institutelor de bani străine și vor profita de ocaziune pentru a-și reduce etalonul de interese atât la afacerile lor pasive cât și la cele active.

## Concurența institutelor de bani.

În marea concurență, ce vedem că se desvoltă pe toate terenele vieții comerciale, există două modalități prin cari se poate pune stavilă degenerării concurenței. Una dintre aceste modalități este împărțirea terenului de activitate, și a doua îmbrățișarea a cât de mulți rami de întreprindere. În negoțul cu mărfuri prima modalitate consistă în aceea, că diferitele branșe comerciale se specializează din ce în ce mai mult, adecă aduc în circulațiune numai mărfuri omogene. Mai de mult, ba în țările mai puțin înaintate în cele comerciale chiar și astăzi, cea mai înaltă problemă a negoțului cu mărfuri a fost și este, a concentra cât mai multe feluri de mărfuri la unul și același neguțător; șofranul și blana le aduce în circulațiune unul și același comerciant importor; pe când în țările cu comerț dezvoltat, mărfurile se pun în circulațiune grupate după diferitele categorii. O altă modalitate, care este mai mult o ecrescență a concurenței pe moarte și viață în comerțul de detail, consistă în vinđarea celor mai variați articoli de consumațiune în unul și același magazin. În marele magazine comerciale germane, franceze, engleze și americane cumpărătorul află sub un acoperiș toți articlii, de cari are lipsă și nu este necesitat a cerceta pentru procurarea diferitelor mărfuri mai multe magazine. Fără îndoială ambele modalități previn concurența prea mare și atât distribuiriile mărfurilor după branșe în comerțul mare, cât și concentrarea diferitelor soiuri de mărfuri în afacerile de detail, promovează mai mult rentabilitatea afacerilor comerciale; însă cu aceea deosebire esențială, că din cauză că crearea marilor magazine de mărfuri reclamă capitaluri enorme, existențele mici nu pot participa la aceasta concurență sau pot participa numai prin asocierea micilor lor capitaluri.

Dacă vom compara acum concurența, ce se desvoltă în negoțul de mărfuri, cu concurența institutelor de bani, vom vedé, că aceste două feluri de concurență se aseamănă în multe și se poartă cu mijloace identice. Băncile mari, cari au rol în piața internațională de bani încă se nisuesc a-și împărți între sine terenul de operațiune, cu alte cuvinte specializează comerțul mare cu banii. În modul acesta se formează și astfel se deosebesc una de alta, în ce privesc operațiunile lor, băncile de emisiune, hipotecare, de escompt, de schimb, băncile de depuneri, băncile pur industriale, comerciale și cele ce servesc interesele comunicațiunii. Fiecare din acestea își alege terenul, pe care voiesce să opereze; în consecuență concurența prea vie scade imediat și fiecare din băncile cele mari își poate împlini chemarea, fără a fi necesitată de a purta o continuă luptă de concurență cu celelalte numeroase bănci de aceeași categorie. Asemenea vedem validitându-se în comerțul de detail al banilor, politica comercială urmată de magazinele cele mari de mărfuri. Vedem, că întocmai ca și acestea, institutele, cari au poate numai o însemnatate locală, încă se ocupă cu tot felul de operațiuni și anume se nisuesc a cultiva afacerile de escompt, de cont-curent, împrumuturile hipotecare, lombardul, afacerile de deposit, de comisiune și alte operațiuni de bancă, ba în unele casuri chiar și afacerile de emisiune nu numai institutele de bani de mărime mijlocie, ci și institutele cele mai mici. Numai cât între casele de comerț, cari acumulează diferitele mărfuri și între institutele de bani, cari cultivă diferitele soiuri de afaceri de credit totuși există deosebire, căci pe când casele de comerț dispun de regulă, amésurat extensiunii afa-

cerilor lor, de capitalurile necesare și sunt în poziție de a pune stavilă concurenței, pe atunci institutele de bani, cari cultivă toți ramii afacerilor de credit, de regulă nu dispun de capitalurile de lipsă și nu numai că nu sead concurența, ci din contră animează spiritul de întreprindere la crearea de alte asemenea institute.

Intrebare este acum, care dintre modalitățile arătate mai sus s'ar pute mai cu succes aplica, pentru a micșora între institutele de bani din țeară concurența ce s'a desvoltat deja între ele, care este în creștere și ici coala deja a gravitat în o direcțiune nesănătoasă.

Despre băncile mari din țeară, cu rol în piața internațională de bani, nu poate fi vorba aci; acestea trebuie să se conducă de principiile normative și pentru alte bănci de aceeași natură și deși la băncile mari din țeară problema împărțirii terenului de activitate încă nu este definitiv rezolvată, cu toate acestea există o tendință destul de pronunțată în direcțiunea aceasta, care a luat deja forme concrete în separarea grupei băncilor hipotecare. Institutele de bani de mărime mijlocie și cele mici din contra încă n'au prea ajuns la convingerea, că concurența ce și-o fac reciproc, trebuie micșorată ori regulată într'un mod oare-care, căci dacă aceasta nu se face — considerând și concurența asociațiilor de credit — adimâne concurența devine nu numai ilioială, ci va submina chiar existența multor institute de bani mici.

În firmele institutelor de bani zădarnic vom căuta indicarea scopului, urmărit de societățile din chestiune. Numirile: bancă comercială, de credit, industrială, de credit agricol obvin des, ba obvin chiar și combinațiuni din aceste numiri; dar cel-ce ar voi din firma acestor societăți să facă deducțiuni asupra cercului de activitate și asupra scopului societăților din chestiune — ar umbla pe căi greșite. În portofoliul așa dîsei „bănci comerciale“ se află în preponderanță cambii țărănesci, iar așa numita „bancă industrială“ are adeseori atât de puțin a face cu industria, încât în direcțiunea ei nu se află nici măcar un singur industriaș. Toate băncile acestea, ori-ce numire ar purta, se nisuesc a cultiva toate soiurile de afaceri de credit și dacă vine un nou president ori director executiv, acela de sigur va căuta să micșoreze meritele antecesorului său propunând introducerea unui nou ram de afaceri. La noi nici numirea de „cassă de păstrare“ nu dă deslușiri suficiente. În Austria și Germania fie-cine scie, că cassa de păstrare este un institut de bani, problema căruia este a plasa în mod fructifer depozitele spre fructificare în prima linie în acele cercuri de unde provin aceste depozite; pe când la noi d'abia se va găsi cassă de păstrare, care să se cugete a acoperi din depozite trebuințele de credit ale acelora, din cercul cărora au venit acești bani, căci de multe ori se acordă împrumuturi la locuitori din alte părți depărtate ale țerei. Este în general sciut, că cassele de păstrare se nisuesc a cultiva toate operațiunile de bancă, pe când așa numitele „bănci“ își acuiră mare parte a capitalului lor de întreprindere prin depozite; cu alte cuvinte la noi în țeară banca și cassa de păstrare se disting una de alta numai după nume.

Prin urmare micile noastre institute de bani sunt en miniature mari case de comerț, fără a dispune însă de capitalul corăspunător. Fie-care institut de bani se nisuesc a încheia afaceri, cari promet câștig și a abate astfel de afaceri dela institutul concurent; aceasta formează una din cele mai principale nisuițe ale directorului executiv. Prin urmare între institutele de bani din aceeași localitate ori același ținut decurge

o continuă luptă de concurență, care nu totdeauna se dă cu arme necondiționat cinstite. Lupta aceasta neconținută este una din cauze, că nu s'a putut înființa până acum reuniunea regnicolară a institutelor de bani; pentru că în multe locuri institutele de bani stau față în față ca inimi; de interese comune nu sciu, sau și dacă sciu se tem, că de dragul acestora, vor trebui să-și sacrifice interesele proprii.

Lupta de concurență a institutelor noastre de bani trebuie sistemată; trebuie căutată calea ca în cadrul sistemului nostru de credit fie-care institut de bani să fie un factor folositor; numărul lor să nu se sporească preste trebuință și în loc să cultive inimiția, să se ajute reciproc. unde se poate.

De sine înțeles că de o restringere a libertății de acțiune prin legi nu poate fi vorba; institutele de bani trebuie ele însele, fără nici un amestec străin să-și reguleze pe cale autonomă sfera de activitate; anume astfel, că institutele, cari își fac concurență, încetul cu încetul să abandoneze acele operațiuni, pe cari vre-una din celelalte institute de concurență le cultivă mai intensiv ori cu mai mult succes. Aci se va face observarea, că băncile mici nu pot urma în privința aceasta exemplul băncilor mari, pentru-că cultivând numai un sau alt ram de operațiune, nu pot exista, deci trebuie să se ocupe cu mai multe feluri de afaceri.

Așa este; dar restricțiunea aceasta nu este astfel contemplată. Institutele de bani de interes local, trebuie să se acomodeze impregiurărilor locale și d. ex. cassa de păstrare, al cărei ram principal de operațiune îl formează cambiile proprietarilor mici, nu va pute renunța la astfel de afaceri, spre a se ocupa cu afacerile de lombard, de cari nu este lipsă. Așadară institutele de bani acomodându-se impregiurărilor locale să abandoneze numai acele operațiuni laterale ale lor, a căror susținere nu este deajuns justificată prin impregiurările locale.

Am reprodus articolul acesta din „Magyar Pénzügy“, care sub titlul de sus începe a publica o serie de articole, de interes și pentru noi, cari încă avem deja organizațiunea noastră specială, care însă cum se vede, tot din motivele arătate în articolul present, n'a fost întimpinată de toate cercurile noastre cu încrederea, ce ar fi meritat. \*

## Băncile populare în România.

În seria de articole ce am publicat-o în luna trecută sub titlul „Asociațiunile“, ne-am ocupat între altele și cu noile instituțiuni de credit ce de un timp încoace se înființează în număr mai mare pe teritoriul Regatului român sub denumirea „Bănci populare“.

Ținând cont de experiențele ce le-am făcut noi dincoace de Carpați timp de un sfert de secol cu încercările noastre de asociări de credit țărănesci, ni-am exprimat temerea, că și băncile populare din România, preamărite astăzi de toată lumea oficială și neoficială, în condițiunile în cari au fost create și puse în lucrare nu vor da rezultatele ce în general se așteaptă dela activitatea lor.

Această părere, până aci izolată, începe a se ivi acum tot mai hotărît în cercurile competente, și va fi bine ca nu numai în Regat, ci și aici la noi să se țină cont cu toată serioșitatea de stările de astăzi

ale poporului român — în multe privințe identice dincoace și dincolo de Carpați, — și de condițiunile indispensabile pentru consolidarea asociațiunilor de credit în asemenea stări.

Din această cauză reproducem în cele următoare două articole de importanță, cari au apărut în zilele din urmă și se ocupă mai de aproape cu chestiunea băncilor populare.

„*Economia Națională*“, valoroasa revistă a dlui Aurelian scrie în fasc. 12 din Decembrie 1902:

Chestiunea băncilor populare este la ordinea zilei și importanța ei este cu atât mai mare, cu cât am putut dice, că s'a impus singură atențiunii generale și a guvernului în special.

Intr'adevăr, de vre-o trei ani încoace aceste bănci populare a căror aparițiune abia se semnalase pe ici pe colea, încep a lua avânt și creșterea lor dintr'un an în altul, nu mai este o progreseune, ci un curent în cea mai mare parte spontană. Dicem, în cea mai mare parte, pentru că pe alocurea s'au creat bănci numai după indemnul sau impulsul venit de sus, mai înainte chiar ca țeranii se fi avut timpul a se convinge de necesitatea și foloasele unei asemenea instituțiuni. Aceste bănci, create, — am putut dice în mod artificial, — se pot considera ca neexistente, de oare-ce, nefăcând operațiuni, nu pot fi comptate ca o unitate în mișcarea economică a țerei. La cele înființate în mod spontană un fapt merită a fi observat, și anume: că băncile populare nasc la începutul crizei economice, prosperă și se înmulțesc tocmai în anii când criza este mai accentuată, așa că astăzi au ajuns la un număr de aproape șapte sute. Această observațiune ne îndreptățește a trage concluziunea că lipsa este adevăratul indemn al economiei.

Efectele crizei au concurat direct și indirect, ca să hotărască pe sătenii noștri se accepte cu atâta bucurie alcătuirea unor astfel de organizațiuni salvatoare pentru dênșii. Începuse a lipsi țeranului resursa pentru împrumuturi; cămătarul satului mărise simțitor dobânda: 40 și 50 la sută erau dobânzi pentru timpuri normale; odată cu criza, aceste cote au crescut până la spaimântătoarea cifră de 200 la sută. Pe de altă parte, creditul agricol nu putea să îndeplinească pentru țeran scopul pentru care fusese creat, întâiu fiind că face împrumuturile pe gagi, și apoi formalitățile complicate cer țeranului prea multe sacrificii de bani și mai ales de timp. Arăndașii și proprietarii nu mai puteau da avansuri de cât cu greu, în ultimii ani. Așa că săteanul nu mai scia încotro să-și întoarcă privirile când avea nevoie de bani. Iată de ce băncile populare au fost bine venite.

Astăzi această instituțiune a băncilor populare a atras atențiunea generală și preocupă, cu drept cuvânt, guvernul liberal, care voește să le dea o legiferare. Suntem datori să spunem însă, că chestiunea fiind foarte delicată, guvernul trebuie să se ferească, pe cât se poate, de a face o lege prea strinsă, care să răpească băncilor caracterul lor autonom, și să le facă să apară ca instituțiuni de stat, de unde acum apar ca instituțiuni particulare. Mâna statului nu trebuie nici să se vadă, nici să se simtă prea mult; legea ce se va face nu trebuie să jignească spiritul de răspundere personală a acelor cari au constituit băncile. Aci stă toată fineța legii, și de ea va depinde progresul sau periclitarea operei întregi.

Pentru aceste considerante credem că este util și în interesul cauzei, să discutăm câte-va detalii. Mai

întâiu se ne întrebăm cum sunt organizate băncile populare ca să putem răspunde ce fel ar trebui să fie.

Băncile populare, înființate pentru unul și același scop, au totuși o organizație mai mult decât variată; această neuniformitate îngreiază enorm studiul lor și face a nu se pute aprecia indelust, foloasele ce ele au adus până acum economiei naționale.

Este drept că de la început, inițiatorii au avut a se isbi de lipsa unei legi speciale, care să le permită a se constitui în mod legal; din această cauză, unele au acceptat forma societăților cooperative, pentru a se pune în conformitate cu codul comercial. Această formă însă nu convine micilor cooperative din cauza greutăților fiscale, de aceea cea mai mare parte din ele s'au constituit ca simple asociațiuni mutuale, cărora le lipsește autoritatea unei persoane morale, precum și semnatura socială. Această organizațiune simplă, are marele desavantaj, ca băncile nu pot sta în instanță și sunt silite a-și restringe operațiunile fiind tot-d'auna expuse a nu-și pute reclama pretențiunile pe cale legală.

S'a găsit un mijloc, care merită o deosebită atențiune și de care credem că ar trebui să se ție seamă în legiferarea ce se va da băncilor. Acest mijloc este și simplu și practic; el a fost creat de necesitatea ce au simțit unii inițiatori ce au făcut efortări pentru a ocoli defectele și lipsurile legii, punându-se totuși sub scutul ei. Acest mijloc l'a găsit inițiatorul băncei populare, din comuna Tâncăbesci, jud. Ilfov.

Banca s'a constituit de șase frunțași ai comunei, printre cari este și proprietarul moșiei. Inițiatorii au renunțat de la început la avantajile ce legea acordă fundatorilor, iar proprietarul a primit singur, semnatura socială. Prin acest mijloc banca este tot o asociațiune mutuală simplă, având în acelaș timp și calitate de persoană morală, care îi permite să stea în instanță, prin urmare să fie la adăpost în cas de rea credință a debitorilor.

Acest sistem de constituire, ca să poată fi pus în aplicare, cere ca condițiune sine qua non, ca o persoană solvabilă și cu autoritate față de cei-lalți săsăteni, să primească semnatura socială, ceea-ce implică multă răspundere și chiar risic. Cine altul mai bine decât proprietarul poate lua această sarcină? La Tâncăbesci, proprietarul a luat-o, a constituit banca, a primit și semnatura socială. Dar câte exemple de felul acesta, găsim în cele 700 bănci înființate?

Proprietarii și mai cu seamă arăndașii în cele mai multe locuri nu sunt binevoitori băncilor. Din nefericire, cred că băncile populare le-ar pute aduce pagubă. Sunt încă proprietari și arăndași care cred că nu ar pute face agricultură, fără a lega pe țerani iarna priu avansuri pentru muncile de vară, și se scie că aceste avansuri reduc munca țeranului la un preț de cel puțin jumătate din cel ce ar pute obține în timpul verei. Acest fel de angajamente, sunt intr'adevăr un avantaj în însă un avantaj mai mult aparent pentru cei ce sciu în ce mod se achită țeranii plătiți în asemenea condițiuni.

Când proprietarii se vor convinge, că băncile populare contribuind la îmbunătățirea modului de traiu a țeranului, fac din el un factor mai puternic și mai rațional de muncă, se vor grăbi să imiteze exemplul proprietarului de la Tâncăbesci, care prin faptul că a creat o resursă de împrumuturi cu dobânzi moderate pentru săteni, nu are a se plânge nici de scumpetea muncii, nici de emanciparea sătenilor, — de care s'a vorbit tot în chestia băncilor populare.

Dacă inițiatorii băncilor populare, ar fi plecat de la proprietari, dacă aceștia ar fi primit rolul principal

în conducerea acestor instituțiuni, prosperarea băncilor ar fi fost mult mai mare, și necesitatea unei legi ocrotitoare, nu ar fi fost așa de urgent și imperios cerută, cum este acum.

Concursul proprietarilor lipsind aproape cu totul, inițiativa băncilor populare se datorează celorlalți fruntași ai satelor, printre care învățătorul a fost principalul factor. Trebuie să recunoaștem că rolul învățătorilor în organizarea băncilor populare, merită toată lauda. — mai că în cele mai multe locuri, ei sunt singurii conducători ai băncilor. Sunt singuri, pentru-că cu regret trebuie se o spunem, sunt foarte slab secondati de celalalt factor decisiv în viața sufletească a satelor, — de preot. Sunt și preoți vrednici de toată stima, dar majoritatea pare a nu fi pătrunși în destul de înalta misiune ce li s'a încredințat, și la înălțimea căreia, cam puțin se ridică.

Același lucru este de zis și despre notari, cari, dacă ar fi ceea ce ar trebui să fie, ar avea întâiul rol în conducerea băncilor populare. Din nenorocire acești funcționari, au fost și sunt încă recrutați fără nici o regulă și fiind și rău plătiți, ei n'au putut fi găsiți decât între persoanele cu o cultură cu totul neînsemnată sau neisprăvită. Excepțiuni, dacă sunt, sunt foarte rari.

Chestiunea notarilor este cu mult mai importantă decât se crede, și ar trebui să preocupe mai mult guvernul; căci să fie bine știut, că cele mai multe dispozițiuni și decisiuni ministeriale rămân fără efect, fiind că se opresc în saltarul biroului unui notar, care nu știe, nu poate sau nu voese se le dea urmare.

Avem astăzi în țară un prisos de oameni cu studii împlinite, care decât să bată pavelele orașelor, ar primi bucuroși să meargă la țară să și câștige o existență modestă. Din acești oameni s'ar putea recruta notari dacă li s'ar asigura o pozițiune stabilită și li s'ar da cunoștințele necesare funcțiunii ce au de îndeplinit. Până atunci însă, învățătorii rămân singurul element pe care am putea conta.

N'ar trebui însă să se abuzeze prea mult nici de acest element; căci dacă ei au fost și sunt propagatorii cei mai buni și după îndemnul oficial inițiatori chiar, în mare parte ai băncilor populare, să nu uităm, că educațiunea financiară le lipsește și că nu au fost câtuși de puțin pregătiți pentru astfel de operațiuni. Se poate întâmpla, dar numai prin excepție, ca unii să parvie a fi și buni administratori de bancă, pe mulți însă banca îi poate pierde. Nimic nu tentează mai mult ca banul și funcțiunile de casier sunt tot-deauna un pericol pentru ei care nu au fost educați în acest scop.

Să vedem acum în ce mod funcționează băncile astăzi, ce fel de operațiuni fac și care ar fi rolul lor în viitor.

Băncile, conform scopului ce și au impus, acumulează cotisațiuni și sume depuse spre fructificare cu care împrumută pe săteni pentru nevoile lor, cu dobândă ce variază dela 8 la 18 la sută.

Cu toate că această dobândă, față cu cele ce plăteau țeranii înainte, este o dobândă ideal de mică, partizanii băncilor Raiffeisen însă, pretind că băncile fac o mică camătă, adică că dobânda ar fi prea mare; — ceva mai mult — s'a exprimat temeri, că aceste dobânzi, relativ urcate, vor fi un indemn pentru cămătarii satelor, ca să și aducă capitalurile în bancă, ca prin ea și în limitele dobânzilor fixate de statute, să împrumute pe țerani. Acei cari ved în aceasta un pericol, se înșală; întâiu pentru că nu poate fi comparație între starea noastră economică și aceia a Germaniei unde funcționează băncile Raiffeisen; și al doilea pentru-că dacă băncile populare nu ar avé altă

menire, douăzeci de ani de aci înainte încă, de cât să întrunească pe cămătari în băncile populare, adică să i facă se pună la dispoziție țeranului, capitalurile lor cu 10 și 15 la sută chiar, credem că misiunea lor ar fi totuși îndeplinită cu succes, ținând seama de starea de lucruri în care ne găsim și de cametele îngrozitoare de 100 și 200 la sută de care am vorbit la început.

Să ajungem ca țeranul să găsească bani cu 10 și 15 la sută, și pe urmă să ne gândim la organizarea lui Raiffeisen; până atunci însă, o organizație intermediară între Schultze și Raiffeisen este încă un ideal pentru noi.

E bine înțeles, că în toate chestiunile economice ținta trebuie să fie perfecțiunea, — idealul, dar să treci dintr'o stare semi barbară de a dreptul la un ideal care a suferit evoluțiuni de secole, este cel puțin o greșală ce se pedepsește prin insuccesul operei.

Băncile au nevoie de o lege specială, asta este incontestabil. Cu trei ani în urmă, comisiunea care a întocmit legea pentru societățile cooperative, a avut în vedere și băncile populare care erau cuprinse în acel proiect tot sub forma cooperativelor. Pe atunci însă nu existau de cât 30—40 bănci abia a căror reușită nu se putea prevedea; se înțelege că această primă încercare nu justifică în de ajuns crearea unei legi speciale. Astăzi însă lucrurile s'au schimbat; numărul cel mare al băncilor și tendința lor crescândă cere imperios, ca ele să aibă o legiferare proprie.

Legiuitorii însă, ar trebui să se ferească de a se apropia prea mult de idealuri și de superlativul la care s'a ajuns în organizarea acestor instituțiuni; fiind-că mai avem necesitate de o lege care să răspundă nevoilor noastre, iar nu să transplantăm o organizație, — fie ea chiar perfectă — dar care ar fi neaplicabilă pentru noi, pentru motivul că cei chemați să useze de dânsa, n'ar înțelege-o.

Ceea ce este neapărat trebuincios băncilor noastre populare, se poate resuma în următoarele puncte.

Mai întâi este o necesitate neapărată, elaborarea unui statut uniform care să țină seama de toate neajunsurile ce s'au manifestat în funcționarea de până acum, a băncilor, și care întărit de lege să le dea calitatea de persoană morală. La formarea acestui statut să nu se aibă în vedere nici băncile Raiffeisen nici ale lui Schultze ci să se caute o medie potrivită țerei noastre.

Al doilea este chestiunea fiscalității. Legea trebuie să apere băncile populare de povara dărilor, — timbre, patente etc. — În vederea scopului ce urmăresc, ele ar trebui scutite de ori-ce dare sau impuse foarte ușor. În tot cazul se cere ca băncile să fie scoase de sub prescripțiunile fiscalității de astăzi.

Un alt punct de mare importanță este organizarea comptabilității care astăzi variază dela bancă la bancă, și este tot atât de insuficientă pe cât este de obscură.

Pe lângă aceasta, situațiunea casierilor trebuie să preocupe în special pe legiuitori, căci dela perfecta corectitudine și dela buna rânduială a acestuia, depinde în mare parte succesul băncilor. Ar fi de ajuns câte-va cazuri de delapidări și cauza băncilor ar fi perdată pentru țeranul nostru, din fire neîncrezător.

Un control serios, fără a fi prea sever trebuie exercitat de guvern, însă aparatului de control ar trebui — dacă s'ar putea — să i lipsească pe cât se poate caracterul oficialității față de bancă, pentru ca țărănimea noastră nici să presupună că guvernul ar putea avea alt interes de cât bunul mers al băncilor.

Aceasta cu atât mai mult cu cât trebuie să dispară temerile și bănuelile ce s'au manifestat deja printre dâșii, cumcă statul ar avé intențiunea de a-și apropria capitalurile băncilor populare.

Cu ajutorul băncilor populare se pot aduce multe îmbunătățiri în economia rurală, de aceia s'ar puté face numeroase propuneri care de care mai avantajoase.

Păreerea noastră însă ar fi ca prin lege să nu se impună nimic băncilor, cel mult dacă s'ar precisa câte-va lineamente asupra micilor syndicate sau tovărășii agricole, din care poate nasce o infinitate de operațiuni accesorii.

Centralizarea băncilor populare trebuie să facă obiectul principal în lege, de și abia de 2—3 ani, băncile noastre sunt în funcțiune; necesitatea unor centre mai mari a fost deja simțită fie pentru fructificarea excedentelor, fie pentru a-și procura capitalurile de care ar avé nevoie. Băncile s'ar puté centralisa pe județe, creindu-se în același timp și o centrală generală în București, care să intrunească toată ramificația.

Chestiunea băncilor populare, în urma accelerațului avânt ce au luat mai cu seamă în anul curent, este pe punctul acela, când sprijinul unei legi speciale și intervenirea unui control serios, se impun neîntârziat; totul depinde de spiritul în care va fi făcută legea și de modul cum se va exercita controlul. Sperăm că cei chemați să implinească această mare operă, vor ține seamă de toate cerințele unei așa de importante chestiuni și vor da băncilor populare o lege care să le asigure prosperitatea și să influințeze în mod decisiv asupra îmbunătățirii soartei țeranului român.

(Un al doilea articol va urma în Nr. viitor).

## Căile de comunicație în România.

(Drumurile și Căile ferate).

Căile de comunicație au contribuit enorm la dezvoltarea economică și socială a României, multiplicând bogățiile țerii și punându-o în relațiune directă cu străinătatea. Cea mai importantă lege asupra căilor de comunicație (după Regulamentul organic din 1832) este legea din 1868, care deschide o eră nouă și fecundă în rezultate. Înainte de aceste doué legi fundamentale, drumurile din România erau primitive, nepracticabile, lipsite de siguranță, atât pentru călători, cât și pentru mărfuri. Sub impulsionea legii din 1868, drumurile luară o enormă dezvoltare.

Starea drumurilor în România în perioada de timp dela 1866—97 a fost:

în anul 1866	1,097 km. de drumuri
" " 1870	1,800 " " "
" " 1876	5,165 " " "
" " 1880	7,884 " " "
" " 1887	12,931 " " "
" " 1897	24,027 " " "

În 1897 căile de comunicație se cifrează astfel:

Șoselele și drumurile	Existente km.	În construcție km.	În teren natural km.	Total în km.
Șosele naționale	2.809.156	81.625	246.418	3.137.199
" județene	4.224.191	47.859	882.142	5.154.192
Drum. vicinale	10.817.468	528.642	7.206.556	18.552.666
" comunale	6.177.181	398.885	4.538.564	11.114.687
Total .	24.027.996	1.057.011	12.873.680	37.958.687

La finea anului 1901, șoselele naționale aveau o întindere de 2890 km.; șoselele județene numérau 4200 km.; iar drumurile comunale 6200 km. Căile de

comunicație de mai sus (fără drumurile de fier) erau evaluate, la finea anului 1901, la 650 milioane lei, din cari 300 milioane s'au cheltuit în numéar, iar restul este valoarea țăilelor de prestație. În această cifră, șoselele naționale intră pentru 280 milioane lei. Ministeriul lucrărilor publice alocează anual 4—5 milioane lei pentru întreținerea șoselelor și drumurilor.

*Drumurile de fier.* Rețeaua căilor ferate a luat o mare extindere, mai cu samă în anii din urmă, după cum se vede din următorul tablou:

În anul 1869	67.170 km. exploatați
" " 1870	67.170 " "
" " 1871	69.470 " "
" " 1872	69.470 " "
" " 1873	648 " "
" " 1874	648 " "
" " 1875	921 " "
" " 1876	921 " "
" " 1877	921 " "
" " 1878	921 " "
" " 1879	921 " "
" " 1880	921 " "
" " 1881	1011 " "
" " 1882	1165 " "
" " 1883	1204 " "
" " 1884	1307 " "
" " 1885	1430.164 " "
" " 1886	1709 " "
" " 1887	2601.280 " "
" " 1888	2127 " "
" " 1889	2402 " "
" " 1890	2416 " "
" " 1891	2422 " "
" " 1892	2462 " "
" " 1893	2488 " "
" " 1894	2505 " "
" " 1895	2526 " "
" " 1896	2810 " "
" " 1897	2872 " "
" " 1898	2905 " "
" " 1899	3069 " "
" " 1900—1901	3070 " "

Lungimea liniilor în exploatare la 31 Martie 1902 era de 3170.774 km., din cari 3116.829 km. cale normală, 32.526 km. cale îngustă și 21.419 km. cale largă.

Costul liniilor C. F. R. în exploatare până la finea anului 1900—1901 a fost:

	Lungimea în km.	Suma cheltuită efectiv în Lei
Linii ferate à forfait pe seama statului	175.858	56.031,494
Linii ferate răscumpărate de cătră stat	980.145	305.353,193
Linii ferate cu act de concesiune exploatare de stat	222.411	60.495,640
Linii ferate construite direct de stat	1,793.547	264.879,249
Diferite lucrări, refaceri de linii, gări, poduri, material rulant, studii de căi ferate	—	86.923,945
Total . . .	3,171.961	773.683,521
Totalul capitalului nominal al costului liniilor C. F. R. . . . .		887.028,157

Veniturile și cheltuielile căilor ferate au crescut treptat cu dezvoltarea rețelei chilometrice, după cum se vede din datele de mai jos.

Anii	Venituri		Cheltuieli		Venitul net	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1869	150,084	41	—	—	Deficit	—
1870	1.084,630	65	568,773	13	515,857	52
1880	16.170,403	56	11.655,147	63	4.415,255	93
1890	38.326,711	44	23.971,338	54	14.355,372	90
1891	41.090,749	20	26.356,283	24	14.734,465	96
1892	40.593,310	84	27.736,708	59	12.856,602	25
1893	46.718,134	40	32.576,263	52	14.141,870	88
1894	44.332,928	30	31.914,949	76	12.417,978	54
1895	43.001,818	23	31.868,974	88	11.132,843	35
1896	49.996,308	64	34.488,451	64	15.507,857	—
1897	48.886,421	64	36.958,072	06	11.928,349	58
1898	56.751,408	13	38.383,619	10	18.367,789	03
1899	48.539,359	—	39.918,727	42	8.620,631	58
1900/901	50.158,165	25	35.645,926	99	14.512,238	26

Venitul brut al căilor ferate pe anul 1900—1901 pentru o mijlocie de 3100 km. și 315 stațiuni a fost:

	Venituri realizate în Lei	la % din Total	De 1 km. de cale Lei
Din traficul de călători	17.193,474-35	34-27	5,546
" " " bagaje	442,753-90	0-89	143
" " mărfurilor de mare iuteală . . .	1.372,974-85	2-74	443
Din traficul mărfurilor de mică iuteală . . . . .	28.994,785-43	57-80	9,353
Venituri diverse . . . . .	2.154,176-72	4-30	695
Total . . . . .	50.158,165-25	100-—	16,180

Veniturile rezultate din traficul de călători pe 1900—1901:

Clasa	Nr. călătorilor transportați	Venituri Lei
Clasa I. . . . .	191,274	1.951,966
" II. . . . .	746,742	4.506,425
" III. . . . .	4.534,022	10.735,083
Total . . . . .	5.472,038	17.193,774

Veniturile rezultate din traficul de bagaje pe 1900 până 1901: 8819 tone expediate, venitul realizat 442,754 lei, de tonă 50—20 lei.

Veniturile rezultate din traficul mărfurilor de mare iuteală pe 1900 până 1901:

	Tone	Venitul realizat Lei
Tone expediate după tariful normal	11,250	535,993
" " " " redus	24,659	836,882
Total . . . . .	35,909	1.372,975

Veniturile rezultate din traficul mărfurilor de mică iuteală pe 1900—1901:

Mărfuri transportate	Tone	Venitul realizat Lei
Cereale și făină . . . . .	1.516,011	9.636,631
Ciment și pietri . . . . .	423,826	1.463,756
Lemne de foc . . . . .	435,955	1.781,942
" " construcție . . . . .	402,503	3.178,707
Sare . . . . .	83,312	563,144
Cărbuni . . . . .	110,645	813,586
Petroleu . . . . .	219,154	1.216,799
Diferite mărfuri civile . . . . .	744,201	10.093,784
" " militare . . . . .	16,125	246,440
Total . . . . .	3.951,732	28.994,786

Rescumpărarea căilor ferate s'a făcut de stat în 1880.

Personalul căilor ferate (exclusiv serviciului do-curilor și navigației) în anii 1896—1901 a variat astfel: Cheltuielile în anul 1900—1901, pentru o lun-gime mijlocie exploatată de 3100 km. și 315 stațiuni, a fost de 35.645,926 lei 99 bani.

Aceste cheltuieli revin pentru anul 1900—1901; Plata personalului (apuntamente, deplasări, prime de parcurs, chirii și alte alocații personale) 22.581,012 lei 55 bani; de 1 kilometru de cale 7284 lei 20 bani; de tren kilometric 1 leu 97 bani; de 100 vagoane osii chilometrice 5 lei 70 bani; de 1000 tone brute kilometrice 11 lei 9 bani. Restul cheltuielilor 13.064,914 lei 44 bani; de 1 kilometru de cale 4214 lei 49 bani; de tren kilometric 1 leu 14 bani; de 100 vagoane osii kilometrice 3 lei 29 bani; de 1000 tone brute kilometrice 6 lei 42 bani.

Materialul rulant se compunea la 31 Martie 1901 din 12.975 vehicule, adică: 464 locomotive; 420 ten-dere; 33 vagoane pentru cassa regală, ministeriale, direcția Căilor Ferate Române, sanitare și penitenciare; 1005 vagoane pentru călători; 92 pentru postă; 230 pentru bagaje și manipulație; 6535 acoperite pentru mărfuri și rezervoare; 4092 descoperite pentru mărfuri; 61 pentru usul administrației și 43 pluguri de zăpadă.

Consumația combustibilului în anul 1900—1901 a fost de 223,847 m<sup>3</sup> lemne; 26.558,926 kgr. cărbuni cardiff; 10.221,840 kgr. cărbuni de Westfa-lia; 8.028,368 kgr. cărbuni de Silesia; 987,956 kgr. lignit din Valea Troțușului; 86.527,506 kgr. lignit de Mărgineanca; 20.868,955 kgr. păcură. Acest com-bustibil transformat în cardiff însumează 149.811,808 kgr. El a costat 3.952,353 lei, în care sumă se cu-prinde și cheltuielile de mentenanță și supraveghiere, fără transport. Costul mediu al unei tone de combu-stibil în 1900—1901, a fost de 26 lei 38 bani. Can-titatea de apă consumată de locomotive, în cursul anului 1900 până 1901, a fost de 2.586,637 m<sup>3</sup> pentru care s'a cheltuit suma de 350,268 lei 88 bani, ceea ce revine 1354 lei costul unui metru cub. pompat cu pompa de vapor. Luminatul a 464 locomotive în 1900—1901 a costat 41,310 lei 95 bani, ceea ce re-vine de locomotivă 89 lei 22 bani, vagoanele luminate erau în număr de 1345, din cari 1133 cu rapiță, 120 cu petroleu, 75 cu electricitate și 17 cu gaz aeriform. Statistica oficială relativă nu arată costul lor.

Circulația trenurilor în 1900—1901 a fost: tren-uri accelerate 10,762, trenuri de persoane 23,819, trenuri mixte și militare 33,421, trenuri de mărfuri 35,101, trenuri de materiale 4472, totalul trenurilor 107,575.

Intinderea kilometrică a diverse trenuri, cari străbat întreaga țară, dela o extremitate la alta, cât și dela diverse debușuri până la locurile de producție:

Dela Vêrciorova la Burdujeni . . . . .	812-2 km.
" Dorohoiu " Galați prin Focșani 353-8 "	
" " " Galați prin Vaslui 406-7 "	
" Bucuresci " Constanța-port . . . . .	230-6 "
" " Burdujeni . . . . .	446-6 "
" " Vêrciorova . . . . .	381-1 "
" " Predeal . . . . .	143-8 "

Vitesa drumurilor de fier în România variază între 50—60 km. pe oră pentru trenurile accelerate; pentru trenurile mixte dela 35—40 km. pe oră și pentru trenurile de călători dela 40 până la 50 km. pe oră. Trenurile de marfă au o vitesă de 25—30 km. pe oră. Trenurile „Orient expres“ merg cu 50—60 km. pe oră, „Berlin—Bucuresci“ și vice-versa cu o vitesă de 50—60 km. pe oră.

Anii	Totalul impiegatilor, agenților și lucrătorilor	De 1 km. de cale
1896 . . . . .	19,046 . . . . .	6·8
1897 . . . . .	20,515 . . . . .	7·1
1898 . . . . .	20,129 . . . . .	6·6
1899 . . . . .	18,209 . . . . .	5·9
1900—1901 . . . . .	17,724 . . . . .	5·7

Personalul căilor ferate, serviciul docurilor și navigației la finea anului 1900—1901 era de 18,354, din cari 17,724 la căile ferate, 336 la serviciul docurilor și 294 la serviciul navigației maritime.

## REVISTA FINANCIARA.

### Situațiunea.

Sibiu, 8 Ianuarie 1903.

Ultima luni, despre care mulți credeau, că va reclama sume mari, a trecut pretutindenea fără greutate, fiind la dispozițiune capitaluri mari. *Piața internațională* de bani a reintrat iarăși în cadrele sale normale, adecă etalonul mai mult ori mai puțin urcat s'a redus iarăși la nivelul de mai înainte, ba în unele locuri a scăzut chiar sub nivelul normal și banii se oferă pe alocurea „cu ori-ce preț” din partea băncilor.

Cu toate acestea la începutul anului curent, abundența de bani nu este așa de mare, ca în anul trecut, ori că a crescut căutarea, pentru-că *etalonul privat* în general stă pe un nivel mai înalt decât la începutul anului 1901.

Eată relațiunea etalonului privat în 1903 față de 1902:

	1902	1903
Londra	$3\frac{13}{16}\%$	$3\frac{1}{8}\%$
Berlin	$2\frac{1}{1}\%$	$2\frac{1}{4}\%$
Paris	$2\frac{1}{2}\%$	$2\%$
Viena	$2\frac{3}{4}\%$	$3\frac{1}{4}\%$

Va se dică etalonul numai în Viena este mai redus cu  $\frac{1}{2}\%$ , decât a fost la începutul lui 1902, iar în Londra, Berlin și Paris este mai mare cu  $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{1}\%$ .

În *piața internă* de bani trebuințele ultimei le-a acoperit mai cu seamă banca de emisiune. Băncile private au făcut puține afaceri. Etalonul scade continuu; cambii de prima bonitate s'au scontat în Viena cu  $2\frac{3}{4}\%$ , cambii de ale morilor cu  $3\frac{1}{4}\%$ , cambii de portofoliu cu  $3\frac{3}{4}\%$  și mai bine. Părerea generală că sunt prospecte ca etalonul privat se scadă și mai mult, au îndemnat băncile budapestane de a reduce interesele depozitelor spre fructificare și anume astfel, că contribuțiunea de deposit o vor pune pe viitor în sarcina deponenților.

## Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 7 Ianuarie 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7·75—8·05
" " Tisa	" " " "	8·10—8·30
" " Pesta	" " " "	7·72—8·25
" " Alba-reg.	" " " "	7·85—8·20
" " Bacica	" " " "	7·80—8·20
Secară	" " " "	6·40—6·70
Orz	" " " "	5·50—5·85
Ovės	" " " "	6·25—6·50
Porumb	" " " "	5·15—5·40
Rapiță	" " " "	10—10·50
Untură de pore B.-Pesta	" " " "	73—
Slănină (clisă)	" " " "	63·50—65·50

## Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 7 Ianuarie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	<b>Datoria publică comună.</b>	v. cor.	p. 100 K
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	101·10	101·35
5	arg. Ian. Iulie. 16% " "	100·05	101·25
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% " "	190—	195—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% " "	155·55	156·50
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% " "	188·80	189—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% " "	256—	256—
	<b>Datoria publică austriacă.</b>		
4	Renta austr. aur., scut. de dare . . . . .	121·15	121·50
—	" " Cor. . . . .	100·70	101—
3 $\frac{1}{2}$	" " de invest. . . . .	94—	—
	<b>Datoria publică ungară.</b>		
4	Renta ung. aur. . . . . scut. de dare	120·70	120·80
4	" " Cor. . . . . " " "	98·70	—
4 $\frac{1}{2}$	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	—	—
4 $\frac{1}{2}$	" " " " 1889, arg. " " "	—	—
4 $\frac{1}{2}$	" " " " 1876, aur. " " "	—	—
—	" " " " ung. cu premii à 100 fl. . . . .	204—	206—
4	" " p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	161·50	163—
4 $\frac{1}{2}$	Oblig. de regalii croat-slav. . . . . " " "	102—	101·50
3	Impr. p. regul. Porții de fier . . . . . " " "	87·85	88·50
4	Oblig. rurale croato-slavone . . . . . " " "	99·50	99·50
4	" " ungare . . . . . " " "	99·45	99·75
	<b>Alte datorii publice.</b>		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl. . . . .	106·75	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega . . . . .	98·60	98·70
5	Imp. cu prem. al orașului Viena . . . . .	107—	—
2	" " sârbesci à 100 fr. . . . .	94·75	—
—	Oblig. " cu premii a C. fer. turc. à 400 fr. . . . .	114—	—
—	Impr. bulgar 1889. . . . .	100·50	110·25
	<b>Scrisuri fonciare și a. a.</b>		
4	Instit. de Cred. fonc. austr. . . . .	99·50	—
3	" " " " cu premii, 1880 . . . . .	271—	—
4	Banca austro-ungară . . . . .	101·50	101·50
4	" " " " . . . . .	—	101·50
4 $\frac{1}{2}$	Banca com. ung. Pesta . . . . .	101·50	101·50
4 $\frac{1}{2}$	Obl. com. ung., Pesta, amort. . . . .	107·20	106·75
4	" " " " 50 $\frac{1}{2}$ ani . . . . .	99—	101·50
4	" " " " Casei de păstr., cap., Pesta . . . . .	98·25	98·50
4	Inst. de credit fonciar ungar . . . . .	99·50	99·75
3 $\frac{1}{2}$	" " " " " " " " . . . . .	99—	99·75
4 $\frac{1}{2}$	Banca hipotecară ungară . . . . .	101·30	102—
4	" " " " " " " " . . . . .	101·40	102—
4	" " " " " " " " cu premii . . . . .	259—	—
4 $\frac{1}{2}$	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani . . . . .	—	—
5	Albina, Sibiu . . . . .	—	102—
4 $\frac{1}{2}$	Casa de păstrare Sibiu, em. IV. . . . .	—	101·50
4 $\frac{1}{2}$	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI. . . . .	—	101·50
	<b>Losuri.</b>		
	Basilica, à fl. 5— . . . . .	19·75	21·20
	Credit, à fl. 100— . . . . .	437—	440—
	Clary, à fl. 40— v. c. . . . .	193—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c. . . . .	—	—
	Buda, à fl. 40— . . . . .	200—	190—
	Pálffy, à fl. 40— . . . . .	182—	183—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10— . . . . .	56—	57·50
	" " " " ungară, à fl. 5— . . . . .	28·40	29—
	Rudolf, à fl. 10— . . . . .	77—	—
	Salm. à fl. 40— v. c. . . . .	246—	—
	Salzburg, à fl. 20— . . . . .	—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c. . . . .	265—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874 . . . . .	443—	—
	Triest, à fl. 50— . . . . .	—	—
	"Jó sziv", à K. 4— . . . . .	—	10·50
	<b>Valute.</b>		
	Galbini austr. sau ung. . . . .	11·38	11·36
	" c. reg. . . . .	11·35	11·31
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. v. a.) . . . . .	19·07	19·07
	20 Marce germ. aur . . . . .	23·48	23·50
	5 ruble rusesci . . . . .	—	2·54
	Bilete germ. 100 M. . . . .	117·25	117·32
	franc. 100 Fr. . . . .	95·50	95·50
	Ruble, bilete, 100 . . . . .	253·50	—
	Lei românesci, 100 . . . . .	—	94·40

Prețul per bucată